

Diversitat de **BiDes**

15es JORNADES CATALANES D'INFORMACIÓ I DOCUMENTACIÓ

Barcelona, 10 i 11 de maig de 2018

La recerca com base de l'aprenentatge: el paper la biblioteca escolar i el bibliotecari dins del Projecte Pedagògic de la Fundació Escoles Garbí.

Sílvia Redondo Iniesta. Responsable d'Àmbit de Recerca i selecció d'Informació sredondo@escolesgarbi.cat. Escola Garbí Pere Vergés Badalona, Tel: 933 954 311 <http://www.escolesgarbi.cat/>

Alba Aguilar aaguilar@escolesgarbi.cat. Bibliotecària. Escola Garbí Pere Vergés Esplugues de Llobregat, Tel: 933 710 504,. <http://www.escolesgarbi.cat/>

Laura València lvalencia@escolesgarbi.cat. Bibliotecària. Escola Garbí Pere Vergés Badalona, Tel: 933 954 311. <http://www.escolesgarbi.cat/>

Divendres 11 de maig de 10:00 a 10:55h

Paraules clau: biblioteca escolar, mètode científic, recerca, escola activa, vida social, educació per projectes, finalitats educatives, personal bibliotecari, competències informacionals

Palabras clave: biblioteca escolar, método científico, investigación, escuela activa, vida social, educación por proyectos, finalidades educativas, personal bibliotecario, competencias informacionales

Keywords: school library, scientific method, research, active school, social life, project-based learning, librarian, education aims, informational skills

Resum

La Fundació Escoles Garbí¹ està formada per dues escoles que formen estudiants d'Infantil, Primària i Secundària. La recerca i la cerca d'informació formen part de les seves finalitats educatives i conceben la biblioteca com una peça clau dins l'engranatge educatiu.

---

¹ Fundació Escoles Garbí : <http://www.escolesgarbi.cat/>

15es JORNADES CATALANES D'INFORMACIÓ I DOCUMENTACIÓ

Barcelona, 10 i 11 de maig de 2018

Les biblioteques estan dinamitzades per tres persones amb formació bibliotecària que treballen de manera transversal i en coordinació amb l'equip docent. Un dels seus objectius principals és dotar als alumnes d'eines per poder aprendre a aprendre i dur a terme la seva recerca amb esperit crític, no només a l'escola, sinó al llarg de la seva vida.

Tenint en compte que vivim envoltats d'informació, que és accessible de manera immediata des de qualsevol dispositiu mòbil, les biblioteques estan immerses en un procés de renovació per esdevenir un agent clau i dinamitzador d'aquest procés de recerca.

Resumen

La Fundació Escoles Garbí Pere Vergés està formada por dos escuelas que forman estudiantes de Infantil, Primaria y Secundaria. La investigación y la búsqueda de información forman parte de las finalidades educativas y conciben la biblioteca como una pieza clave dentro del engranaje educativo.

Las bibliotecas están dinamizadas por tres personas con formación bibliotecaria que trabajan de manera transversal y en coordinación con el equipo docente. Uno de sus objetivos principales es dotar a los alumnos de herramientas para poder aprender a aprender y llevar a cabo su investigación con espíritu crítico, no sólo en la escuela, sino al largo de toda su vida.

Teniendo en cuenta que vivimos rodeados de información, que es accesible de manera inmediata desde cualquier dispositivo móvil, las bibliotecas están inmersas en un proceso de renovación por convertirse en un agente indispensable y dinamizador de este proceso de investigación.

Summary

The Fundació Escoles Garbí Pere Vergés manages two schools that educate students from kindergarden to high school level. The research and the process of information search form part of their educational aims. The library is conceived as a key element of the educational process.

The libraries are dynamized by three librarians that work in a transversal way and in coordination with the teaching staff. One of its main objectives is to provide students with

tools to “learn to learn” and carry out their research with a critical spirit, not just in school, but throughout their lives.

Given that we live surrounded by information, which is accessible immediately from any mobile device, the libraries are immersed in a process of renovation to become a key agent of this research process.

1. INTRODUCCIÓ

La Fundació Escoles Garbí està formada per dues escoles que formen estudiants d'Infantil, Primària i Secundària, una a Esplugues de Llobregat² i l'altra a Badalona³. Les dues escoles desenvolupen un Projecte Pedagògic comú, que s'adapta a les característiques de cada centre i el seu entorn natural i social. Esplugues i Badalona apliquen els mateixos principis formatius, basats en l'ideari de Pere Vergés, un dels principals representants del moviment de l'Escola Nova, que es va desenvolupar a inicis del segle XX i va apostar per una pedagogia viva. Seguint aquest ideari, les escoles de la Fundació formen els homes i dones del demà com a ciutadans proactius, capaços de transformar la societat en què vivim, en un entorn just, solidari i sostenible. Les escoles tenen més de 50 anys d'història i a data d'avui, compten amb més de 2000 alumnes i 173 persones que formen l'equip docent. Dins del projecte pedagògic, la recerca i la selecció d'informació és un dels set grans àmbits des d'on es treballen les finalitats educatives i, per tant, la biblioteca hi juga un paper essencial.

El següent text té com a objectiu principal explicar el paper actual de la biblioteca escolar i el personal bibliotecari dins de les escoles i, alhora, descriure la seva vinculació amb el procés de recerca i la selecció d'informació. Per entendre com la biblioteca ha esdevingut un pilar essencial per les escoles de la Fundació, cal remuntar-se a l'origen de l'Escola Nova i l'Escola del Mar.

2. L'ORIGEN HISTÒRIC DE LES ESCOLES DE LA FUNDACIÓ GARBÍ PERE VERGÉS

2.1 L'ESCOLA NOVA I L'ESCOLA DEL MAR

L'Escola Nova és un moviment pedagògic que va sorgir a finals del segle XIX a Europa i que es desenvolupà activament a principis del segle XX. L'Escola Nova es

---

² Escola Garbí Pere Vergés Esplugues: <http://www.escolesgarbi.cat/esplugues/>

³ Escola Garbí Pere Vergés Badalona: <http://www.escolesgarbi.cat/badalona/>

qüestionava l'ensenyament que s'impartia a l'època: enciclopedista, instructiu i on l'alumnat assumia un rol passiu i proposava un paper actiu dels alumnes que els permetés treballar dins de l'aula, els seus propis interessos, tot transformant així les funcions del professorat en el procés educatiu. El moviment accentuà el paper social de l'escola ja que havia de formar el jove per viure dins el seu medi social. D'aquesta manera, s'entenia que el centre educatiu havia de tenir un sentit democràtic i fomentar la col·laboració i ajuda mútua entre l'alumnat; l'escola havia de ser com una comunitat "en miniatura".

A principis del segle XX, es va començar a expandir a Catalunya amb la creació d'una sèrie d'escoles privades; molts mestres catalans van veure la necessitat de revisar els plantejaments educatius que havien estat operatius fins al moment per proposar certs canvis. El mestre Pere Vergés fou un d'aquests mestres i, tant a l'Escola del Mar com a les escoles de la Fundació Escoles Garbí, va afavorir els plantejaments d'una nova educació, basada en una metodologia activa que preparés per a la vida real i que tingués en compte els interessos de l'alumnat.

2.2. ESCOLA DEL MAR

Una de les idees més destacades del moviment de renovació pedagògica de l'Escola Nova és el fet que l'edifici del centre educatiu havia d'estar situat fora de la ciutat perquè el nen estigués en contacte amb la natura. Aquesta idea no només estava relacionada amb una qüestió educativa, sinó que també responia a una necessitat sanitària. Així, l'any 1914 s'inaugurà la primera escola a l'aire lliure de Barcelona, L'Escola del Bosc de Montjuïc i al 1922 l'Escola del Mar, en un edifici de la Barceloneta, seguint les línies de planificació de l'Escola Nova.

Quan es va inaugurar l'Escola del Mar, era un centre d'escolarització primària amb caràcter especial, ja que estava destinat únicament a alumnes que tenien problemes de salut. El director escollit fou Pere Vergés i es va mantenir en el càrrec 25 anys, fins que es va jubilar l'any 1968. Durant aquest temps, va impulsar i definir la línia pedagògica i la metodologia didàctica de l'Escola del Mar.

Dos o tres anys després de la seva creació, l'escola va deixar de ser una instal·lació dedicada a alumnes amb problemes de salut i es va adoptar un nou criteri de selecció de l'alumnat. Amb la Guerra Civil, l'any 1938, l'Escola del Mar va patir greus desperfectes com

a conseqüència d'un bombardeig, i es va haver de traslladar a un emplaçament provisional al roserar de Montjuïc. Deu anys més tard, l'any 1948, s'inaugurava el tercer i definitiu emplaçament de l'escola al barri del Guinardó. Actualment, aquest centre és de titularitat municipal i se'l coneix com l'Antiga Escola del Mar.

2.3. EL LLEGAT DE PERE VERGÉS

La dècada dels seixanta suposà l'inici d'una nova etapa en el projecte educatiu de Pere Vergés. L'any 1967 es va fer efectiva una disposició de Josep Maria de Porcioles, alcalde de Barcelona entre els anys 1953 i 1973, que preveia el traspàs del control de les escoles municipals al govern franquista. Aquesta disposició posava en perill la feina que, des del començament de segle fins aquell moment, havien realitzat els centres públics i que, en els primers anys de la dècada dels seixanta, havia agafat un cert grau de difusió gràcies a centres com l'Escola del Mar. La proximitat de la jubilació i la voluntat de fer perviure el seu model educatiu van animar Pere Vergés a planificar la creació d'un nou centre i el 1965 es va fundar l'Escola Garbí Pere Vergés a Esplugues de Llobregat. Tres anys més tard, l'any 1968, va ser inaugurada a Badalona la segona escola. Finalment, l'any 1983 es va constituir la Fundació Escoles Garbí⁴.

3. EL PROJECTE PEDAGÒGIC DE LA FUNDACIÓ I EL PAPER DE LA BIBLIOTECA

3.1. EL PROJECTE PEDAGÒGIC

L'aplicació dels principis del Projecte Pedagògic de la Fundació⁵ permet que, al final del cicle formatiu, els alumnes esdevinguin homes i dones del demà, lliures, competents i solidaris. La pràctica educativa es basa en dos referents teòrics fonamentals: el primer, de caràcter ideològic i el segon, de caràcter científic.

El referent de caràcter ideològic ve determinat per la funció social que hom atribueix a l'ensenyament, dibuixa el tipus de ciutadà i ciutadana que es desitja per al país. Es concreta en les competències⁶ descrites a les Finalitats Educatives, les quals tenen en compte les finalitats educatives proposades per la UNESCO en el document *Rethinking*

⁴ SALADRIGAS, Ramon. *L'escola del Mar i la renovació pedagògica a Catalunya*. Barcelona: Edicions 62, 1973. Cultura Catalana Contemporània, III

⁵ Fundació Escoles Garbí. *Projecte Pedagògic*. Barcelona. 2015.

⁶ Les competències són enteses com intervencions eficaces en els diferents àmbits de la vida, en les quals es recorre als components actitudinals, procedimentals i conceptuals que les componen

*Education: Towards a global common good?*⁷ i l'ideari de Pere Vergés, on les escoles s'estructuren com una ciutat ideal on tothom té els seus drets i deures a acomplir.

El segon referent, de caràcter científic, es centra en el coneixement que es disposa sobre com aprenem les persones, a través de les aportacions de les diferents ciències que estudien el desenvolupament i l'aprenentatge humà: psicologia de l'aprenentatge, psicopedagogia, psicologia de l'educació, pedagogia, la neurociència, etc. Aquest referent es basa en els 7 principis de l'aprenentatge⁸ de les escoles, que estan basats en la proposta del document publicat per la OCDE, *La naturalesa de l'aprenentatge*⁹.

Finalitats educatives

A les Escoles Garbí Pere Vergés les competències, es concreten en 10 finalitats educatives, que dibuixen ideològicament el model de ciutadà que es vol que esdevinguin els seus alumnes. Així, els alumnes han de sortir de l'escola amb les competències adequades per: pensar, sentir i estimar (Veure Fig. 1). Aquestes finalitats educatives es treballen a les escoles a través de 7 grans àmbits, tal i com es veu a la Fig. 2.

L'escola basa la seva metodologia d'ensenyament-aprenentatge en el mètode científic, basant-se en els principis psicopedagògics de l'aprenentatge actuals, on l'alumne parteix dels coneixements previs per arribar al nou contingut a partir d'un repte cognitiu que activa la seva zona de desenvolupament proper generant activitat mental.

PENSAR	SENTIR	ESTIMAR
Impulsar l'interès per aprendre. Formar l'esperit crític i autocrític, orientar en la tria i la presa de decisions.	Generar la il·lusió de viure a l'escola i la societat, ajudar a desvetllar els sentiments.	Impulsar l'acció cooperadora, promoure el treball en equip, valorar el respecte a l'entorn natural i humà.
4.COMPETÈNCIA COMUNICATIVA	8. COMPETÈNCIA ESTÈTICA Entendre l'art com a mitjà de	1.COMPETÈNCIA CIUTADANA Actuar com a ciutadans

⁷ UNESCO *Rethinking education* [en línia] Disponible a: <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002325/232555e.pdf> [Consulta: 8 de març de 2018].

⁸ Set principis de l'aprenentatge de la Fundació Escoles Garbí <http://www.escolesgarbi.cat/el-7-principis-de-laprenentatge/>

⁹ OCDE: *La naturalesa de l'aprenentatge* [en línia]. Disponible a: <http://transformacioeducativa.cat/recursos-recomanats/la-naturalesa-de-l-aprenentatge-ocde-2010> [Consulta: 8 de març]

<p>Resoldre situacions comunicatives de manera autònoma amb adequació, coherència i cohesió, mitjançant un bon domini de la comprensió i de l'expressió oral, escrita i audiovisual, amb les diferents llengües.</p> <p>6.COMPETÈNCIA D'AUTONOMIA I INICIATIVA PERSONAL</p> <p>Prendre decisions fonamentades i assumir responsabilitats, amb reflexió, emprenedoria i confiança.</p> <p>7.COMPETÈNCIA D'APRENDRE A APRENDRE</p> <p>Optimitzar l'ús dels diferents recursos per informar-se, aprendre, comunicar-se i resoldre situacions reals de manera eficient</p> <p>9. COPETÈNCIA CIENTÍFICA I MATEMÀTICA</p> <p>Resoldre problemes quotidians utilitzant el raonament, seguint el mètode científic i l'ús dels instruments i les estratègies més eficients.</p>	<p>comunicació universal per construir un ideal de bellesa personal</p> <p>10. COMPETÈNCIA DE SALUT I BENESTAR</p> <p>Tenir un comportament personal i social equilibrat amb uns hàbits saludables, valorant l'activitat física i esportiva, el coneixement i l'acceptació del funcionament del propi cos i dels altres, tot respectant-ne les diferències.</p>	<p>responsables i lliures, exercint els seus drets i deures, sempre potenciant el diàleg i la mediació en la resolució de conflictes.</p> <p>2.COMPETÈNCIA DE RESPECTE I ESTIMA</p> <p>Actuar amb respecte i estima cap a les persones i espais compartits, emprant les bones maneres en les relacions socials, tot valorant la bellesa i l'harmonia dels espais.</p> <p>3.COMPETÈNCIA PER LA CONVIVÈNCIA I EL COMPROMÍS</p> <p>Prendre compromisos responsables per una convivència harmoniosa, interactuant en diferents contextos socials i culturals, bo i reforçant el sentiment de pertinença al país.</p> <p>5.COMPETÈNCIA DE RESPECTE I SOLIDARITAT</p> <p>Prendre decisions compromeses amb el món que l'envolta i actuar amb respecte i solidaritat.</p>
---	--	---

Fig. 1 Finalitats educatives de la Fundació Escoles Garbí Pere Vergés

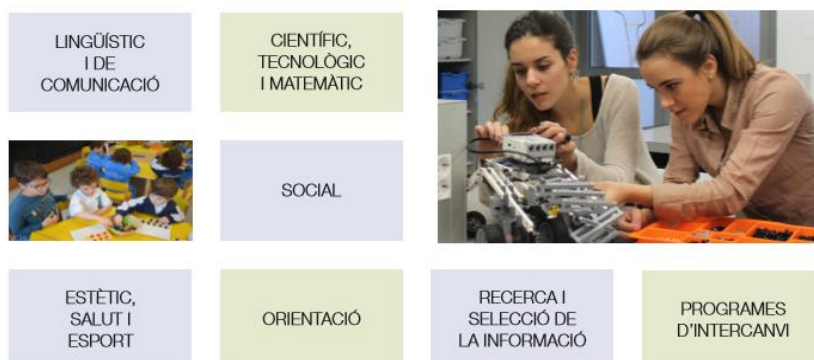

Fig. 2 Àmbits des d'on les escoles treballen les finalitats educatives

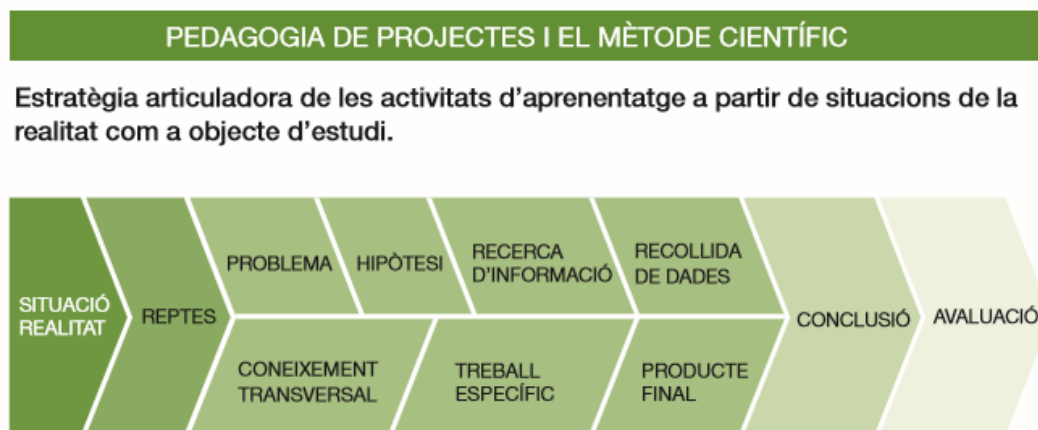

Fig.
3

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge basat en el mètode científic

4. LA BIBLIOTECA: ESTAT ACTUAL I REPTES DE FUTUR

Les biblioteques de Badalona i Esplugues

La biblioteca, és i ha estat sempre, un instrument de treball i de cultura, un espai obert per a tot a tota la comunitat educativa. Per les escoles de la Fundació, la biblioteca escolar és un recurs fonamental per a l'adquisició de les competències bàsiques i el desplegament dels continguts curriculars. Alhora, és un element clau en l'assoliment de l'hàbit lector, la competència informacional i l'adquisició d'aprenentatges autònoms.

Els alumnes, tant a la biblioteca, com a l'aula o altres espais de l'escola, s'enriqueixen amb els llibres en tots els sentits perquè, individualment o en grup, en les estones lliures, investiguen sobre alguna matèria que els interessa: per trobar un tema per fer una representació de titelles, buscar informació per classe, preparar-se els seus propis continguts o bé per interès personal.

L'alumnat, a través dels càrrecs que canvien periòdicament, formen part del funcionament de la biblioteca. Concretament, poden desenvolupar treballs de bibliotecaris i així, poden ajudar al persona bibliotecari a l'hora de la gestió del préstec, la selecció de noves adquisicions i també amb la creació d'activitats de foment i dinamització de la lectura. La biblioteca és un dels àmbits que afavoreixen millor el concepte "d'escola activa", on cada persona exerceix el seu paper i el porta a terme seriosament i de manera responsable.

Imatge 1. Biblioteca Escola Badalona 2018. Arxiu Fundació

Imatge 2. Biblioteca Escola Badalona 1969. Arxiu Fundació

Actualment les escoles de la Fundació estan immerses en un procés de renovació metodològica, en el que la biblioteca hi té un paper clau. La biblioteca treballa pel foment de la lectura, la promoció de la cultura, però sobretot pel suport dels processos de recerca en totes les etapes, des d' Infantil fins a Batxillerat. L'objectiu final és formar alumnes amb esperit crític, que sàpiguen comunicar-se, i alhora dotar-los d'eines que els permetin adaptar-se als canvis constants de la societat actual.

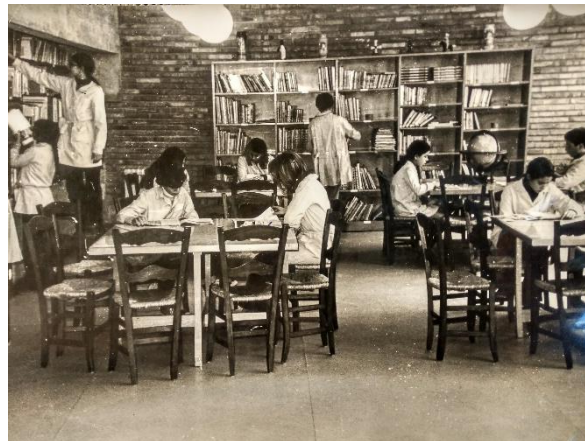
DESCRIPCIÓ BIBLIOTEQUES		
	BADALONA	ESPLUGUES

Horari	La biblioteca cobreix tot l'horari lectiu de 8:30h a 16:30 i ofereix un servei fora de l'horari lectiu de dilluns a dijous de 16:30 a 18:30.	La biblioteca cobreix tot l'horari lectiu de 8:30h a 16:30 i ofereix un servei fora de l'horari lectiu de dilluns a dijous de 16:30 a 18:30.
Superfície	Biblioteca: 100m ² - Sala estora 8,2m ² , Biblioteca personal Sr. Pere Vergés: 9m ² Sala treball Palazón: 10m ² - Arxiu 15 m ² Espais secundària i batxillerat 17 m ² . TOTAL: 160 m ²	Biblioteca Escola: 110 m ² Biblioteca Cub: 55,80 m ² TOTAL: 165,80 m ²
Punts de lectura	38 biblioteca central, 9 espais ESO i Batxillerat.	Biblioteca Escola : 36 Biblioteca Cub : 30
Armari portàtils i tauletes	Biblioteca escola: un armari amb 10 portàtils i 8 tauletes.	Biblioteca escola: un armari amb 10 portàtils i 8 tauletes. Biblioteca Cub: un armari.
Personal	Bibliotecària diplomada en Biblioteconomia i Documentació amb jornada completa.	Bibliotecària diplomada en Biblioteconomia i Documentació amb jornada completa.
Fons (volums)	Biblioteca central 6050 Biblioteques d'aula: 120 TOTAL: 6170	Biblioteca central : 8286 Biblioteques d'aula Infantil : 180 Biblioteques aula CI : 200 Biblioteca Cub: 2300 TOTAL: 10.966
Fons especial	Fons personal Sr. Pere Vergés 4000 volums	
Fons arxiu biblioteca	2000 volums	
Subscripcions	Alumnes: 6 - Premsa diària: 3 Professors, revistes educació: 8	Alumnes : 4 - Professors : 4 Premsa diària: 3
Préstecs	700 préstecs mensuals (mitja 35 préstecs diaris)	900 préstecs mensuals (mitja 45 préstecs diaris)
Usuaris potencials	970	1332

Taula 1: Descripció de les biblioteques

Imatge 3: Biblioteca Escola del Mar 1936¹⁰

Imatge 4: Biblioteca Escola Esplugues 1968¹¹

A la taula núm. 1 es fa una breu descripció de les dues biblioteques de la Fundació. Tenint en compte que les noies i els nois de les escoles treballen amb IPAD's, les biblioteques no tenen ordinadors amb accés al catàleg, tothom té un dispositiu mòbil i ordinadors portàtils a la biblioteca per realitzar qualsevol consulta. La gestió de la col·lecció es fa amb el programari ePèrgam.

El personal bibliotecari

La Fundació, seguint l'ideari de l'Escola del Mar, ha cregut fermament en la importància dels bibliotecaris i ha reforçat el seu paper dins de la comunitat educativa. Per això, les biblioteques de les escoles de Badalona i Esplugues estan dinamitzades per personal bibliotecari, que donen suport a estudiants i professorat amb diferents activitats o projectes, relacionats amb la promoció de la lectura, la cultura i la recerca. Tal i com ja s'ha explicat al punt anterior, la recerca és un procés que es treballa a les escoles des de l'etapa Infantil fins a la Secundària. La metodologia d'ensenyament-aprenentatge és la del mètode científic i aquesta inclou la recerca d'Informació i la recollida de dades.

Dins de les finalitats educatives, la competència número 7 (competència d'aprendre a aprendre) està relacionada amb la cerca d'informació i ha de permetre fomentar l'esperit crític del nois i noies i, alhora, donar-los eines i recursos per comunicar-se i resoldre situacions reals de manera eficient. Per tot això, la biblioteca esdevé una peça clau dins l'engranatge educatiu perquè, de manera transversal i colze a colze amb el claustre,

¹⁰ Extreta de: Escola del Mar. *La biblioteca dels nens a l'Escola del Mar*. Barcelona: Edicions Garbí, 1936

¹¹ Extreta de: Arxiu de la Fundació Escoles Garbí.

treballa per tal que l'alumnat surti a segon de batxillerat amb la competència d'aprendre a aprendre totalment assolida.

Des de setembre de 2017, la Fundació ha creat un equip d'Innovació dirigit per un director i 7 persones, que s'encarreguen de dinamitzar, aportant una visió externa a través de l'assistència a jornades i congressos, l'equip de professors i professionals de cada àmbit.

Per tal de reforçar el paper de la biblioteca, un d'aquests àmbits està dedicat exclusivament a la recerca i a la selecció d'informació. La persona responsable d'aquest àmbit, entre d'altres tasques, ha de dinamitzar i coordinar les dues biblioteques escolars per tal de crear un model de biblioteca escolar únic, que pugui adaptar-se als canvis i a les necessitats informacionals dels alumnes i professorat. Pel que fa a la recerca, des d'aquest àmbit, es dona suport a professors i alumnes de totes les etapes, però sobretot als de batxillerat, que han de fer el treball de recerca.

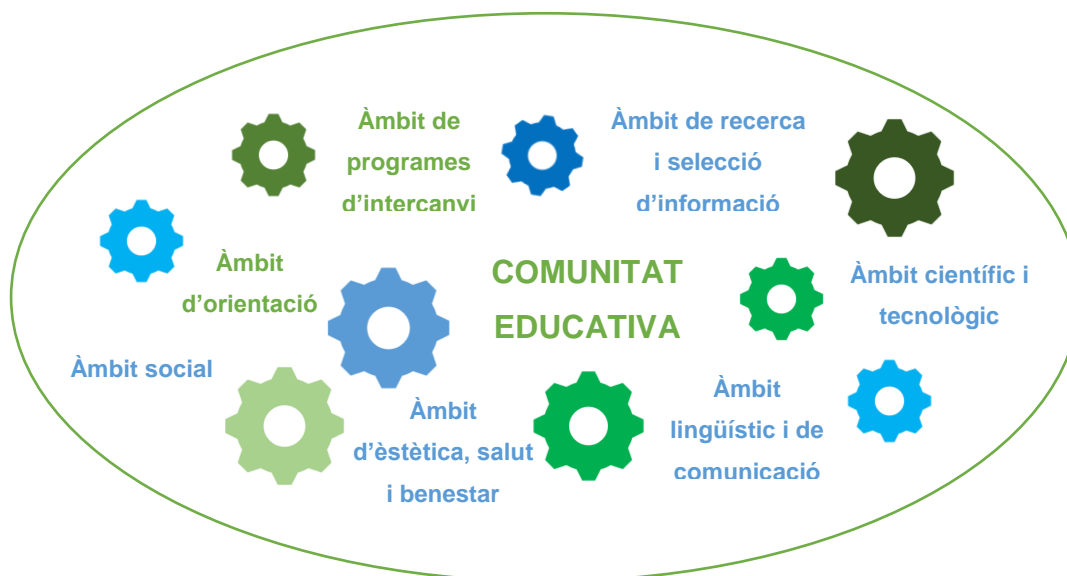

Fig. 4 Funcionament de l'equip d'innovació

Tant la responsable d'àmbit com les dues bibliotecàries participen activament en les reunions de claustre generals, per etapes i de coordinació, amb l'objectiu de mantenir una comunicació activa amb l'equip docent. A més a més, compten amb una Comissió de Biblioteca que es reuneix trimestralment per tal de fer un seguiment periòdic dels objectius i accions de l'àmbit de biblioteques.

Biblioteca i recerca

Vivim en un món on els canvis es succeeixen acceleradament i on l'escenari intel·lectual, cultural i social és totalment diferent del que havíem viscut fins ara. El nou context social està dominat per les tecnologies de la informació i la comunicació que es caracteritzen, sobretot, perquè evolucionen cada cop més ràpid. A més, la informació ens envolta per tots costats, en qualsevol format i des de qualsevol dispositiu i això ha fet que, els darrers anys, l'accés al coneixement científic, que fins ara només estava disponible a través de revistes científiques, jornades i congressos, ara estigui cada cop més, a l'abast de tothom.

El mestre Pere Vergés, a la primera meitat del segle XX, ja destacava la importància de saber buscar informació al *Libro de Evocaciones*:

“L'home té una intel·ligència i no és més intel·ligent qui té major nombre de coneixements a manera d'inventari, sinó aquell que sap buscar, trobar, relacionar, associar; que davant del previst i de l'imprevist, dona amb la reacció adequada; no és el que sap, sinó el que pensa; no l'home intruït, sinó l'home culte, la densitat del qual va creixent fins a omplir tot el seu interior. I aquest nucli interior, més o menys dens, és el que constitueix l'esperit que dona al ser aquella peculiaritat pròpia”¹².

Així doncs, és lògic que, si el context ha canviat radicalment, les competències necessàries per viure en aquest món han de poder ajudar als nois i noies a viure i desenvolupar-se amb total seguretat. La Fundació, conscient d'aquest canvi, ja fa anys que treballa perquè l'alumnat adquireixi les competències necessàries per poder créixer i viure en aquest món on els canvis socials, científics, tecnològics, culturals i econòmics es succeeixen cada cop més ràpid.

El Pla lector de centre, que es va aprovar al 2015, destacava que, tenint en compte la sobreabundància d'informació, la caducitat d'aquesta i el triomf de la cultura audiovisual i la imatge, calia que l'escola es plantejés nous reptes educatius. No n'hi ha prou d'alfabetitzar en la cultura lletrada, cal també que els alumnes siguin alfabetitzats en altres tipus de lectures: lectura d'imatges, de textos digitals, llenguatges audiovisuals, en l'ús de la informació en general. Cal que siguin competents en les tecnologies digitals. Per tot això, les biblioteques de les dues escoles treballen, sempre amb la coordinació amb el professorat, per incloure el procés de cerca d'informació en totes les etapes educatives. A

¹² Escola del mar. *Libro de las Evocaciones*, 1947

continuació, en una taula, es resumeix totes aquelles accions i activitats que es porten a terme des de la biblioteques per treballar la recerca i la comunicació de la informació.

BIBLIOTECA I RECERCA	
INFANTIL PRIMÀRIA	Sortides a biblioteques públiques.
	Visites periòdiques a la biblioteca del centre per treballar temes diversos.
	Preparació de materials amb lots de documents i recursos digitals de suport a les UT (treball col·laboratiu amb la biblioteca pública del municipi per tal d'oferir més recursos a les aules).
	Sessions de recerca a la biblioteca a l'inici de cada UT per buscar informació.
	Exposicions i centres d'interès en relació a diferents temàtiques i efemèrides en general.
	Dinamització d'activitats relacionades amb els projectes que es treballen a les aules (visites d'autors relacionades amb algun dels temes treballats, conferències, tardes de biblioteca...) Només a Primària.
	Difusió de notícies culturals d'interès, recursos d'informació i efemèrides, entre d'altres, al claustre de professors, un cop per setmana.
SECUNDÀRIA	Visita amb els alumnes de 4t ESO a un centre de documentació relacionat amb el projecte que estan treballant.
	Preparació de materials amb lots de documents i recursos digitals de suport a les UT (treball col·laboratiu amb la biblioteca pública del municipi per tal d'oferir més recursos a les aules).
	Sessions de formació en la recerca d'informació per tal de dotar d'eines i recursos als alumnes per tal d'afavorir l'autonomia del seu procés d'aprenentatge.
	Organització del Congrés de Treball de Recerca
	Suport al treball de recerca : sessions de formació en la recerca d'informació, taller de drets d'autor i propietat intel·lectual emmarcat dins el Congrés del TR.
	Acompanyament en el procés de recerca, difusió del fons específic sobre l'elaboració de treballs de recerca.
	Exposicions i centres d'interès en relació a diferents temàtiques i efemèrides en

general.
Dinamització d'activitats relacionades amb els projectes que es treballen a les aules (visites d'autors relacionades amb algun dels temes treballats, conferències, tardes de biblioteca...).
Difusió de notícies culturals d' interès, recursos d'informació i efemèrides, entre d'altres, al claustre de professors, un cop per setmana.

Taula 2: Accions i activitats relacionades amb la Recerca

Reptes de futur

Actualment les biblioteques estan immerses en un procés d'autoavaluació i canvi que afecta, no només a les competències informacionals, sinó a la promoció de la lectura, la cultura, el foment de l'esperit crític, la creativitat, el treball transversal amb la comunitat educativa i la visibilitat dels seus serveis, entre d'altres. Ara bé, tenint en compte que l'eix central d'aquest document és el procés de recerca i la cerca d'informació, a continuació s'explicarà quin són els reptes de futur que s'han plantejat les biblioteques de la Fundació Garbí Pere Vergés i amb quines accions es volen assolir.

A la taula núm.3 es poden veure els reptes de futur que les biblioteques de la Fundació proposen per aquest curs i el següent, amb la col·laboració de professors i estudiants, ja que no s'entén un procés de canvi sense escoltar els agents implicats.

Al mateix temps, la taula mostra l'estat de les accions proposades. Tot i que n'hi ha tres que encara estan pendents de començar, la resta estan en curs perquè es van posar en marxa durant el darrer trimestre de l'any 2017.

REPTES	ACCIONS	ESTAT
Millorar el suport virtual a alumnes i professors, tenint en compte, no només les necessitats curriculars, sinó també les d'oci, tal i com sostenen Baró i Mañà (2017).	A través de la Curació de continguts amb la col·laboració d'alumnes i professorat. Es recull la informació a través de formularis.	En curs
Tenir una col·lecció física i virtual per a professors i alumnes, actualitzada, adaptada a les seves necessitats i,	Través de formularis es recullen les recomanacions i opinions de estudiants i mestres.	En curs

sobretot, recomanada per ells mateixos.		
Tenir un pla de formació per a alumnes i professors dissenyat amb la col·laboració del claustre i dels propis alumnes.	A de la feina conjunta de la Comissió de biblioteca, l'equip de l'Àmbit de recerca i Informació i els estudiants.	Pendent
Promoure, a través de l'Àmbit de recerca i selecció d'informació, la participació i l'intercanvi d'idees entre el personal de biblioteca i el professorat.	L'àmbit de recerca i selecció d'informació està format per tres bibliotecàries, però també hi col·laboren professors de cada etapa. Aquest equip ha de promoure iniciatives i establir els canals de comunicació necessaris entre les biblioteques i el professorat.	Pendent
Compartir, intercanviar idees entre altres biblioteques escolars.	Formar part de Bibliomèdia - Formacions amb el Centre de Recursos Pedagògics - Participació en altres jornades.	En curs
Fomentar la col·laboració amb altres entitats	Visites a biblioteques i Centres de recerca - Organització de xerrades - Establir convenis de col·laboració pels alumnes	En curs
Millorar la visibilitat de la biblioteca i del bibliotecari.	Creació d'un Bloc - Assistència a trobades, jornades, congressos i altres esdeveniments del sector. Presentació d'articles, pòsters, comunicacions, etc.	En curs
Adaptar el perfil del bibliotecari a les necessitats actuals	Realitzar una pla de formació específic per l'equip bibliotecari.	Pendent
Repensar l'espai físic de la biblioteca i la funció dels seus espais: espai per relacionar-se, debatre, compartir idees, relaxar-se, escoltar música, jugar...	A través d'una enquesta a estudiants d'ESO i Batxillerat	En curs
Gestionar, preservar i difondre a nivell intern i extern la documentació creada a la Fundació.	Disseny i posada en marxa d'un repositori amb el programari DSpace.	En curs

Per tal d'avaluar si les accions pensades han estat encertades, s'està dissenyant un projecte d'avaluació del servei que permetrà a les dues biblioteques valorar aquestes accions. Aquest procés d'autoavaluació no ha de ser un fet puntual, sinó que ha de convertir-se en un procés periòdic que faciliti la millora continuada dels serveis i les activitats presentades.

5.CONCLUSIONS

Les biblioteques de la Fundació Escoles Garbí treballen, en col·laboració amb tot l'equip docent, per aconseguir que els estudiants que acaben els seus estudis assoleixin les competències informacionals necessàries per viure en un món que canvia acceleradament, i on la informació està omnipresent des de qualsevol dispositiu mòbil. Davant d'aquests canvis les biblioteques estan dins d'un procés de canvi per adaptar-se a les necessitats curriculars i d'oci de professors i estudiants.

Aquest canvi passa per fer una autoavaluació de les biblioteques, per conèixer l'opinió de professors i estudiants i, sobretot, per escoltar les recomanacions d'aquests col·lectius.

Tal i com sostenen Baró i Mañà¹³ la biblioteca no pot plantejar-se aquests nous rols de manera aïllada, cal que tota la comunitat educativa hi participi i s'involucri per aconseguir assolir els reptes plantejats. La Fundació, amb la creació de l'equip d'innovació i els nous àmbits, vol reforçar aquest treball col·laboratiu perquè entén que la biblioteca, amb la seva presència transversal, és una peça clau dins del projecte educatiu.

---

¹³ Baró, M i Mañà T. Un nuevo reto para la biblioteca escolar [en línia] Disponible a: <https://ined21.com/un-nuevo-reto-para-la-biblioteca-escolar/> [Consulta: 8 de març de 2018]